

MAAILMA TURISM 2006(allikas: *UNWTO World Tourism Barometer*, jaan. 2007 ja juuni 2007)

Maailma Turismiorganisatsiooni (UNWTO) andmetel tehti 2006.aastal kogu maailmas 842 miljonit ööbimisega välisreisi – see on 40 miljoni ehk 4,9% võrra rohkem kui aasta varem. See näitaja on mõnevõrra kõrgem UNWTO pikaajalisest prognoosist (4,1% aastas kuni 2020.aastani).

UNWTO analüüs, mis võrdleb riikide turismitulusid kohalikes valuutades, näitab, et maailma riikide tulud rahvusvahelisest turismist kasvasid 2006.aastal kiiremini kui 2005.aastal: püsivhindades 4,5% ja jooksevhindades (mis sisaldavad ka inflatsiooni) 7,9%. Maailma riikide tulud rahvusvahelisest turismist olid 2006.a. kokku 586 miljonit eurot. Kui 2005.aastal kasvasid turismitulud reise arvu kasvust aeglasemalt, siis 2006.aastal kasvasid turismitulud (möödetuna püsivhindades) peaaegu sama palju kui reise arv.

Turismi tugev kasvutrend kolmandat aastat järjest tuleneb eelkõige maailmamajanduse heast olukorrast. IMFi 2007.a. aprillis avaldatud andmetel oli maailma riikide keskmine SKP kasv 2004.aastal 5,3%, 2005.aastal 4,9% ja 2006.aastal 5,4%. 2007. ja 2008.aastaks prognoositakse kasvu 4,9% (võrreldes eelneva aastaga). Need arvud tähendavad, et periood 2004-2008 on viimase 25 aasta jooksul pikim järjestikuse majanduskasvu periood. Tulemused on head nii arenenud riikides kui ka arenevates ja üleminekuriikides. Tarbijate kulutamismisvõime on suurendanud ka tööpuuduse kahanemine viimase 20 aasta madalaimale tasemele. Turismi kasvu on positiivselt mõjutanud ka see, et reisijad on terrorismi, haiguste ja muude ohtudega maailma erinevates piirkondades järjest rohkem harjunud ja pööravad neile reisiplaanide tegemisel järjest vähem tähelepanu. Tänu jätkuvale odavlennuliinide võrgu arengule on jätkunud lennureisijate arvu kasv, hoolimata kasvanud kütusehindadest.

Peamised trendid 2006-2007:

- Edukad on need sihtkohad, mis on turvalised, hea hinna-kvaliteedi suhtega, heade odavlennuühendustega ja eristuvad teistest sihtkohtadest atraktiivselt internetis.
- Kasvav osa elanikkonnast teeb reisiotsuse odavate hindade/ pakkumiste põhjal (k.a. tööreisijad).
- Odavlennud mõjutavad kasvu endiselt, kuid mitte enam nii suurel määral kui 1-2 aastat tagasi.
- Kõige rohkem kasvab endiselt lühikeste linnareise arv.
- Turismiturunduses on peamiseks väljakutseks muutunud sihtkohtade eristumine konkurentidest nii turunduses (kaasa arvatud internetis) kui ka tootepakkumises.

Euroopa turism 2006

Ööbimisega reise arv Euroopa riikidesse kasvas 2006.aastal 4,3% ehk 18,6 miljoni reisi võrra, mida võib pidada heaks näitajaks. Euroopa piirkondadest olid kõige paremad tulemused **Põhja-Euroopal**, mille riikidesse saabunud turistide arv ületas 2005. aasta näitaja 6,5%. Sealhulgas kasvas turistide arv Soomes ja Irimaal 11% ja Suurbritannias 7%. Need on väga head tulemused, arvestades, et juba kahel eelmisel aastal kasvas reisimine Põhja-Euroopasse märkimisväärselt. Ka Euroopa tähtsaimates turismipiirkondades **Lõuna- ja Lääne-Euroopas** olid tulemused Euroopa keskmisest paremad. **Lõuna-Euroopas** oli kasv veidi aeglasem kui selle piirkonna jaoks rekordilisel 2005.aastal, tulenevalt Küprost ja Türgit külastanud turistide arvu vähenemisest, samas aga kasvas märkimisväärselt reisimine Itaaliasse, Hispaaniasse ja Portugali. Kui **Lääne-Euroopasse** tehtud reise arv kasvas kahel eelneval aastal Euroopa keskmisest aeglasemalt, siis 2006.aastal kasv kiirenes (tabel 1). Parimad tulemused olid selles piirkonnas Saksamaal (tänu jalgpalli MM-ile), Hollandis (eelkõige tänu Rembrandti 400. sünniaastapäeva tähistamisega seotud üritustele ja kampaaniatele) ning Šveitsis (kus kasvas eelkõige linnaturism).

EESTI JA MAAILMA TURISM 2006

Euroopa regioonidest kõige nõrgemad olid **Kesk- ja Ida-Euroopa** tulemused (kasv 1,4%), kuigi saabumiste arv Lätti ja Slovakkiasse kasvas märkimisväärselt (peamiselt tänu uutele odavlennuliinidele), ning tulemused olid head ka Leedus ja Bulgaarias. 2004.aastal kasvas reisimine Kesk- ja Ida-Euroopasse Euroopa piirkondade hulgas kõige kiiremini nii absoluutarvudes kui ka protsentides (+10%) – eelkõige tänu Euroopa Liidu laienemisele ja sellega seotud uute (oday)lennuliinide avamisele. Kuid 2005.aasta I poolel olid kasvuprotsendid oluliselt väiksemad ja 2005.aasta II poolel turistide arv eelneva aasta tasemega võrreldes vähenes. EL laienemise nii lühiajalist positiivset mõju võib seostada turismiteenuste (sh. uute lennuliinide) pakkumise kasvu aeglustumisega võrreldes 2004.aastaga.

Eesti naaberriikidest kasvas nii Soomes kui ka Lätis turistide arv 2006.a. tunduvalt kiiremini kui Eestis. Soomes on see seotud eelkõige Venemaa turistide arvu märkimisväärse kasvuga, mis tuleneb Venemaa elanikkonna sissetulekute kasvust. Läti head tulemused on paljuski seletatavad odavlennuliinide avamisega mitmetest linnadest, mis on seni suhteliselt väikest välituristide arvu neist riikidest oluliselt kasvatanud (Suurbritanniast, Rootsist, Norrast).

Puhkuseriisi tüübi järgi suurenes Euroopas linnareiside ja maapuhkuste arv, kuid rannapuhkuste ning ringreiside arv jäi eelmise aasta tasemele. Kui varem olid ringreisid rannapuhkuste järel eurooplaste välisreiside hulgas populaarsuselt teisel kohal, siis 2006. aastal asetsid teisele kohale linnareisid. Peamiseks linnareiside populaarsust soodustavaks teguriks peetakse jätkuvalt odavlennuliinide võrgustiku arenemist. Odavate tariifidega lennureisid moodustasid 2006.aastal 35% kõigist eurooplaste lennureisidest (esialgsed andmed).

Prognoos aastaks 2007

Aastaks 2007 ei too UNWTO turismiekspertid välja olulisi negatiivseid või positiivseid maailma turismi mõjutavaid tegureid. Seetõttu prognoositakse praeguse kasvutrendi jätkumist, kuigi veidi aeglasemas tempos kui 2006.aastal. UNWTO prognoosi järgi kasvab ööbimisega välisreiside arv kogu maailmas 2007.aastal 4%. Turismi kasvule aitab tugevalt kaasa elanikkonna jõukuse kiire kasv riikides, kus välisreiside arv elaniku kohta on seni olnud suhteliselt tagasihoidlik: eelkõige Venemaa, Hiina ja India. 2007.aastal kasvab reisimine Euroopa riikidesse UNWTO prognoosi järgi 3% ehk veidi aeglasemalt kui 2006.aastal.

Tabel 1. Ööbimisega välisreisid kogu maailmas, 2004-2006.

Sihtkoht	Ööbimisega külastajate saabumised (milj.)			arvuline muutus (milj.)			muutuse %		
	2004	2005	2006	2004/03	2005/04	2006/05	2004/03	2005/04	2006/05
Kogu maailma riikidesse	764	802	842	70	38	40	10,1%	5,4%	4,9%
Euroopa riikidesse	424,4	438,3	456,9	17,4	13,9	18,6	4,3%	4,1%	4,3%
- Lõuna-Euroopa riikidesse	149,5	156,8	163,7	1,8	7,3	6,9	1,9%	5,6%	4,4%
- Lääne-Euroopa riikidesse	139	142,6	149,8	2,9	3,6	7,2	2,2%	2,6%	5,0%
- <u>Kesk- ja Ida-Euroopa riikidesse</u>	<u>86,3</u>	<u>87,8</u>	<u>89,1</u>	<u>6</u>	<u>1,5</u>	<u>1,3</u>	<u>10,0%</u>	<u>2,2%</u>	<u>1,4%</u>
- Põhja-Euroopa riikidesse	49,6	51	54,3	3,9	1,4	3,3	8,5%	7,8%	6,5%
Aasia ja Vaikse ookeani riikidesse	144,2	155,4	167,4	30	11,2	12	27,3%	7,8%	7,8%
Põhja- ja Lõuna-Ameerika riikidesse	125,7	133,2	136	12,6	7,5	2,8	11,1%	5,9%	2,1%
Aafrika riikidesse	33,8	37,3	40,9	3,1	3,5	3,6	9,1%	8,9%	9,8%
Lähis-Ida riikidesse	36,3	38,3	40,7	6,3	2	2,4	22,8%	5,9%	6,0%

Allikas: ÜRO Maailma Turismiorganisatsioon, *World Tourism Barometer*, juuni 2007.

EESTI JA MAAILMA TURISM 2006

Tabel 2. Ööbimisega külastajate (turistide) saabumised kogu maailma riikidesse, Euroopa riikidesse ja Eestisse, 1995-2006 (milj.).

	kogu maailma riikidesse	muutus võrreldes eelneva aastaga	Euroopa riikidesse	muutus võrreldes eelneva aastaga	Eestisse	muutus võrreldes eelneva aastaga	<i>Eesti turuosa Euroopa turismis*</i>
1995	541		315		0,53		0,17%
1996	575	6,3%	332	5,4%	0,67	26,4%	0,20%
1997	599	4,2%	353	6,3%	0,73	9,0%	0,21%
1998	617	3,0%	365	3,4%	0,83	13,7%	0,23%
1999	640	3,7%	370	1,4%	0,95	14,5%	0,26%
2000	687	7,3%	396	7,0%	1,22	28,4%	0,31%
2001	687	0,0%	395	-0,3%	1,32	8,2%	0,33%
2002	707	2,9%	407	3,0%	1,36	3,2%	0,33%
2003	694	-1,8%	407	0,0%	1,46	7,3%	0,36%
2004	765	10,2%	424	4,2%	1,75	19,9%	0,41%
2005	802	5,4%	438	4,1%	1,92	9,4%	0,44%
2006	842	4,9%	457	4,3%	1,94	1,2%	0,42%

* Eestisse saabunud turistide osatähtsus kõigisse Euroopa riikidesse saabunud turistide arvust.

Allikas: ÜRO Maailma Turismiorganisatsioon, EAS Turismiarenduskeskus

EESTI TURISM 2006

Kui 2004.aastat iseloomustas hüppeline turistide arvu kasv kõigilt suurema osatähtsusega välisriikidelt, siis 2005.aastal Soome turistide arv vähenes, kuid teistest suurema osatähtsusega riikidest pärit turistide arvu kasv jätkus peaaegu samas tempos kui 2004.aastal. 2006.aastal aga turistide arv paljudest olulisematest välisriikidest kas vähenes või jäi 2005.a. tasemele. Jätkus Soome turistide arvu vähenemine, lisaks vähenes märkimisväärselt ka turistide arv Saksamaalt. Peatus Rootsis, Suurbritanniast, Prantsusmaalt ja Hispaaniast saabunud turistide arvu kasv Eesti majutusettevõtetes. Seda võib seostada üldise huvi vähenemisega Ida-Euroopa vastu, nagu eelpool kirjeldatud. Kui 2004. ja 2005.aastal mõjutas kasvu oluliselt uute transpordiühenduste (sh. soodsa hinnaga lennuühenduste) lisandumine, siis 2006.aastal Eesti konkurentsipositsioon transpordiühenduste osas lähiriikidega võrreldes pigem halvenes. Teise tegurina võib mainida ka huvi vähenemist Eesti vastu Soomes ja Rootsis, kus Eesti kui sihtkoha maine on siiani suhteliselt tugevalt olnud seotud odavate hindadega. Välituristide arvu püsimise enam-vähem 2005.a. tasemel tagas aga kiire kasvu jätkumine Venemaalt, Lätist, Leedust ja Norrast pärit turistide arvust.

Samas on siseturistide arv majutusettevõtetes aasta-aastalt kasvanud, ning 2006.aastal oli kasv veel oluliselt kiirengi kui eelnevatel aastatel. Tänu sellele suurenes majutusettevõtete klientide (sise- ja välituristid kokku) ning nende ööbimiste arv veidi rohkemgi kui 2005.aastal. Tähelepanuväärne on, et 2006.a. ületas majutatud siseturistide ja nende poolt majutusettevõtetes veedetud ööde arv esmakordselt soomlaste arvu Eesti majutusettevõtetes (joonis 1).

Sissetulev turism

2006.aastal kasvas Eestis ööbinud väliskülastajate arv 1,94 miljonini (võrreldes 2005.aasta 1,917 miljoniga suurenes nende arv 1,2%). Eestis ööbinud väliskülastajatest ligi 1,43 miljonit ööbis majutusettevõtetes ja pool miljonit tasuta majutuses (näiteks sugulaste või tuttavate juures, oma korteris või suvilas). Võrreldes 2005.aastaga majutusettevõtetes ööbinute arv veidi vähenes, mujal ööbinute arv aga mõnevõrra kasvas.

2006. aastal ööbis Eesti majutusettevõtetes ligi 1,43 miljonit välituristi ehk 1,8% vähem kui 2005.aastal. Kuna keskmine viibimise kestus majutusettevõtetes mõnevõrra pikenes, **kasvas välituristide poolt majutusettevõtetes veedetud ööde arv 2005.aastaga võrreldes aga 1,3%**

võrra, ületades esmakordselt 3 miljoni piiri (tabel 3). Majutusettevõtete sissetulek majutusteenuste müügist välituristidele kasvas 5%. 57% välituristide ööbimistest tegid puhkusereisijad, 3% konverentsi- ja 15% muud tööreisijad ning 24% muudel eesmärkidel reisinud. Nagu näitab joonis 3, kasvas puhkusereisijate arv ja nende poolt veedetud ööde arv majutusettevõtetes, töö- ja muudel eesmärkidel reisinute arv aga vähenes mõnevõrra.

Majutatud välituristide koguarvu vähenemine tuleneb Soome ja Saksamaa turistide arvu vähenemisest. 2005.aasta suvel alanud langustrend **Soome** turistide arvus jätkus kogu 2006.aasta vältel, eelkõige soomlaste populaarseimates sihtkohtades: Tallinnas, Harjumaal, Pärnus ja Saare maakonnas. Kui 2005.aastal vähenes eelkõige Eesti spaades ööbinud Soome turistide arv, siis 2006.aastal spaaturistide arv stabiliseerus, kuid kahanes muudes majutusettevõtetes ööbinud Soome turistide arv.

Kui aasta jooksul peale Euroopa Liidu laienemist Eesti majutusettevõtetes ööbinud Soome turistide arv hüppeliselt kasvas, siis alates 2005.a. maikuust hakkas nende arv võrreldes 2004.aasta rekordilise näitajaga vähenema. Kui Soome Statistikaameti Soome elanike 2005.aasta välisreiside uuring näitas, et 2005.aastal vähenesid lühikesed, 1-3 ööbimisega puhkusereisid Eestisse (mille jooksul kasutatakse valdavalt majutusettevõtete teenuseid), kuid suurenes pikemate puhkusereiside arv (mille jooksul ööbitakse järjest rohkem oma korterites või suvilates), siis 2006.aastal vähenes sama uuringu põhjal juba igat tüüpi reiside arv Eestisse – nii ühe- kui ka mitmepäevaste reiside, nii puhkuse- kui ka tööreiside arv. Absoluutarvudes vähenes kõige rohkem ühepäevaste puhkusereiside ja mitmepäevaste tööreiside arv. Ka soomlaste välisreiside koguarv vähenes 2006.aastal sama uuringu põhjal 2%. Eelkõige tulenes see nn. ööbimisega kruiiside (mille jooksul ööbitakse laevas) jätkuvast vähenemisest (nende arv on alates 2000.aastast aasta-aastalt kahanenud). Mitmepäevaste tööreiside arv (ööbimisega sihtriigis) vähenes 4%, mitmepäevaste puhkusereiside arv aga kasvas 1% võrra. Kasvas soomlaste mitmepäevaste puhkusereiside arv kaugematesse riikidesse: Hispaaniasse, Kreekasse, Küprosele, Taisse ja Hiinasse, vähenes aga reisimine Eestisse, Venemaale, Läti ja Poolasse. Soomlaste ühepäevaste puhkusereiside eelistustes toimus märkimisväärne muutus: ühepäevareisid Eestisse vähenesid ligi viiendiku võrra, samas nende ühepäevased puhkusereisid Rootsi kasvasid veerandi võrra. Huvi vähenemise põhjustena Eesti vastu võib nimetada Eesti hinnataseme tõusu ning uudsuse puudumist (uute ja atraktiivsete ajaveetmisvõimaluste ja vaatamisväärsuste vähest lisandumist Eestis), mistõttu korduvreisid Eestisse on muutunud vähem huvipakkuvaks.

Saksamaa turistide arv, mis 2004. ja 2005. aastal kasvas keskmiselt 30% aastas, vähenes 2006.aastal pea kõigil kuudel. See on ühelt poolt seotud välisreisidest loobumise või nende edasilükkamisega jalgpalli MMi eel ja ajal, mida kinnitab ka see, et paljudes teisteski Euroopa riikides sakslaste ööbimised 2006.a. vähenesid. Eurooplaste välisreiside uuringu põhjal vähenesid Saksamaa elanike välisreisid 2006.aastal 2%. Nende puhkusereisid välismaale (2006.aastal 52,5 miljonit reisi) vähenesid isegi veidi rohkem – 3% ehk 1,8 miljoni võrra. Välisreisid asendati aga reisimisega Saksamaal: sisereiside arv kasvas 3%. Eestisse reisimise puhul oli oluliseks negatiivseks teguriks ka transpordiühendus: 2006. aastal ei olnud enam käigus Tallinn-Rostocki liinilaeva, mida paljud Saksamaalt pärit turistid kasutasid Balti riikide ringreisile saabumiseks (ka Lätis ja Leedus on nende arv kahanenud). Ka lendude arv ei toeta turismi kasvu: Saksamaa turistide arv kasvas kiiresti esimesel 12 kuul peale easyJeti Tallinn-Berliini liini avamist (2004.aasta novembrist 2005.a. oktoobrini), 2005.-2006.aastal pole aga lende enam lisandunud.

2006.aastal kasvas majutatud välituristide hulgas kõige rohkem **Venemaa ja Läti** turistide arv (tabel 3), mis ka 2005.aastal näitas märkimisväärset kasvu. Mõlema riigi elanike välisreiside arv ja kulutused nendele on viimastel aastatel kiiresti kasvanud tulenevalt eelkõige elanike sissetulekute kasvust. Eesti majutusettevõtetes ööbinud **Venemaa** turistide arv kasvas 2006.a. peaaegu kõigil kuudel. Aastavahetusreiside kasv jaanuaris ja detsembris oli küll mõnevõrra kiirem kui kasv teistel kuudel. Kõige rohkem lisandus Venemaa turiste Tallinnas, vähemal määral ka nende populaarsuselt

teises sihtkohas Ida-Virumaal ning suhteliselt väikese osatähtsusega Saare maakonnas, Tartus ja Pärnus. Viimasel paaril aastal on aasta-aastalt lisandunud Venemaalt pärit puhkusereisijaid – nii aastavahetuse, kevadise ja sügise koolivaheaja kui ka suvepuhkuste ajal, ühtlasi on veidi pikenenud ka nende Eestis viibimise kestus. Sellele on kaasa aidanud Eestit kui puhkusesihtkohta Venemaal tutvustavad kampaaniad ja üritused nii EASi, Tallinna ja teiste omavalitsuste kui ka turismiettevõtjate poolt, samuti 2006.a. algusest kehtima hakanud lihtsam viisasüsteem (kuni 5-päevastele reisidele). **Lätist** lisandus nii puhkuse- kui ka tööreisijaid Tallinnas ja Tartus. Tänu teist aastat tegutsevale laevaliinile Saaremaa ja Ventspils vahel jätkus 2005. suvel alanud märkimisväärne kasv Saaremaal ööbinud Läti turistide arvus, ühtlasi on kasvanud ka **Leedu** turistide arv Saaremaal.

Jätkus 2005.aastal alanud **Norra** spaaturistide ja nende ööbimiste arvu kiire kasv. Samas **Rootsi** spaaturistide arv, mis kasvas kiiresti perioodil 2003-2005 (kolme aastaga nende arv kaheksakordistus), kasvas 2006.aastal tunduvalt aeglasemalt kui paaril eelneval aastal (tabel 4). Rootsi turistide arv muudes majutusettevõtetes aga 2006.aastal koguni vähenes veidi. Selle üheks põhjuseks võib pidada Läti konkurentsipositsiooni tugevnemist - Rootsi ja Läti vahel on lisandunud odavlennuliin ja laevaliin, mis koos Läti varasemast aktiivsema turundusega on soodustanud Rootsi turistide arvu tunduvat kasvu Lätis nii eelmisel kui ka sel aastal. Ka Oslost käivitus 2005.a. sügisest odavlennuliin Riiga. Seda võib pidada üheks põhjuseks, miks 2006.aastal Norra turistide ööbimised Läti majutusettevõtetes eelneva aastaga võrreldes rohkem kui kahekordistusi, jõudes juba samasse suurusjärku Eesti majutusettevõtetes ööbinud Norra turistide arvuga (Lätis oli Norra turistide ööbimisi 2006.aastal 121 402, Eestis 134 741). Oma mõju Eesti atraktiivsuse järk-järgulisele vähenemisele Põhjamaades on tõenäoliselt ka Eesti hinnataseme kasvul. Ka **Suurbritannias** on Läti konkurentsipositsioon Eestiga võrreldes tugevnenud. Kui eelnevatel aastatel oli brittide ööbimisi Eesti majutusettevõtetes kolmandiku võrra rohkem kui Läti majutuskohtades, siis 2006.aastal ületas nende ööbimiste arv Läti majutusettevõtetes esmakordselt nende ööbimiste arvu Eestis (Lätis oli Suurbritannia turistide ööbimisi 2006.aastal 172 165, Eestis 155 667).

Välituristide ööbimistest Eesti majutusettevõtetes veedeti 2006.aastal 60% Tallinnas, 17% Pärnus, 9% mujal Lääne-Eestis, 7% mujal Põhja-Eestis ning 7% Lõuna-Eestis (joonis 4). Elukohariikide lõikes ööbivad keskmisest vähem Tallinnas Soome, Läti ja Rootsi turistid. Võrreldes 2005.aastaga muutus regioonide osatähtsus minimaalselt. Võrreldes aga viimase kolme aasta näitajaid, on viimastel aastatel suurenenud Tallinna külastuste osatähtsus Eesti turismis, veidi on vähenenud aga näiteks Pärnu ja Ida-Virumaa osatähtsus (2003.aastal veetsid välituristid 52% oma ööbimistest Tallinnas, 20% Pärnus ja 5% Ida-Virumaal; 2006.a. olid need näitajad vastavalt 60%, 17% ja 2%). See tuleneb ühelt poolt spaapuhkuste osatähtsuse vähenemisest ning spaapuhkuste lühenemisest. Teiselt poolt aga on see seotud esmakordsete külastajate osatähtsuse kasvuga külastajaskonnas (kelle esimene eelistus Eestisse reisis on Tallinn).

Eesti siseturism

Märkimisväärselt on paaril viimasel aastal kasvanud majutusettevõtetes ööbinud siseturistide arv. **2006.a. ööbis Eesti majutuskohtades 831 504 siseturisti, mis on 212 336 võrra ehk 34% rohkem kui 2005. aastal** (tabel 3). Nende poolt majutusettevõtetes veedetud ööde arv kasvas 35%, ületades esmakordselt 1,5 miljoni ööbimise piiri. Kiiresti kasvasid nii puhkuse- kui ka tööreisid (joonis 8). Kasv oli enam-vähem ühtlane kõigil kuudel (joonis 7), mis tähendab, et sisereiside hooajalisus püsis eelnevate aastate tasemel (siseturism on muuseas sama hooajaline kui väliturism: 38% nii siseturistide kui ka välituristide kogu aasta ööbimistest veedetakse majutusettevõtetes juunist augustini).

Siseturistide ööbimistest Eesti majutusettevõtetes veedeti 2006.aastal Tallinnas 19%, nii Valgamaal, Pärnus kui ka Ida-Virumaal 10%, ning Saare maakonnas 8%. Siseturism suurenes pea kõigis maakondades (joonis 9). Absoluutarvudes suurim oli kasv suurima osatähtsusega piirkonnas

Tallinnas, kus märkimisväärselt lisandus nii puhkuse- kui ka tööreisijaid. Tallinn oli ühtlasi ka suurima lisandunud voodikohtade arvuga piirkond (joonis 10). Hüppeliselt kasvas siseturism ka Pärnus. 2004. ja 2005. aastal kasvas siseturistide ööbimiste arv Pärnu linnas tagasihoidlikult ning siseturistid eelistasid ööbida pigem Pärnu maakonnas väljaspool Pärnu linna. 2006.aastal aga oli Soome ja Saksamaa turistide arvu vähenemisest tingitult Pärnu majutusettevõtete täituvus varasemast madalam ja sellega seoses ilmnes vastupidine tendents – 2006. aastal siseturistide ööbimised Pärnu linnas kasvasid, maakonnas aga vähenesid. Saare maakonnas, kus 2005.aastal oli siseturismi kasv Eesti maakondadest kõige kiirem, jätkus tugev kasvutrend ka 2006.aastal. Väga head olid tulemused ka Valga maakonnas – nii suve- kui ka talveperioodil.

Paaril viimasel aastal toimunud kiire kasv tuleneb Eesti elanike suurenenud sissetulekutest, siseturistidele suunatud ajaveetmis- ja puhkamisvõimaluste lisandumisest ning sellest, et spaad ja muud majutusettevõtted on järjest enam suunanud oma turundustegevusi ja pakkumisi siseturistidele. Sellest tulenevalt on näiteks paaril viimasel aastal kiiresti kasvanud Eesti elanike spaapuhkuste arv (tabel 4).

Eesti turismitulud

Eesti tulu väliturismist (turismiteenuste eksport) oli 2006.aastal Eesti Panga maksebilansi andmetel 16,9 miljardit krooni, võrreldes 2005.aastaga kasvas see 8,8% ehk ligi 1,4 miljardi krooni võrra (joonis 11). Seejuures kasvasid 2006.aastal väliskülastajate kulutused Eestis (reisiteenuste eksport) 3,6% ehk 439 milj.kr. võrra (jõudes 12,7 miljardi kroonini), nende maksed Eesti transpordifirmadele kasvasid aga 28% ehk 925 miljoni krooni võrra (tabel 5). Väliskülastajate maksed Eesti lennufirmadele kasvasid võrreldes 2005.aastaga 391 milj.kr. võrra, maksed Eesti laevafirmadele suurenesid 512 milj.kr. võrra (osaliselt seoses ASi Tallink Grupp laienemisega). Turismiteenuste osatähtsus Eesti kaupade ja teenuste ekspordis oli 10,3%. Alates 2002.aastast on see aasta-aastalt veidi vähenenud ja sama trend jätkus ka 2006.a.

Eesti majutusettevõtete sissetulek majutusteenuste müügist oli 2006.aastal 2,12 miljardit krooni, võrreldes 2005. aastaga kasvas see 12% ehk 232 miljoni võrra. Veidi üle kolmveerandi sellest ehk 1,62 miljardit krooni teeniti välituristide majutamistest. See näitaja kasvas eelneva aastaga võrreldes 5% ehk ligi 74 miljoni võrra, sissetulek siseturistide majutamistest kasvas aga koguni 47% ehk 159 miljoni võrra.

Eesti reisibürood ja reisikorraldajad müüsid välisfirmadele ja väliskülastajatele turismiteenuseid 1,49 miljardi krooni eest (59 miljoni krooni võrra ehk 4% rohkem kui 2005.aastal). Sealhulgas vähenes müük teistele reisifirmadele 10%, müük lõpptarbijatele kasvas aga 13%. Käive kasvas hoolimata teenindatud väliskülastajate arvu vähenemisest. 2006.a. teenindasid Eesti reisifirmad 1,69 miljonit väliskülastajat, kellest 1,4 miljonit olid ühepäevakülastajad ja 287 000 ööbimisega külastajad. Võrreldes 2005.aastaga vähenes Eesti reisifirmade teenuseid kasutanud väliskülastajate arv 7%, sealhulgas ühepäevakülastajate arv 5% ja ööbimisega külastajate arv 18% (eelkõige soomlaste, vähemal määral ka sakslaste ja rootslaste arvelt). Aasta-aastalt on vähenenud reisifirmade vahendusel reisinute osatähtsus Eesti majutusettevõtetes ööbivate välituristide hulgas: kui 1996.aastal oli neid 36%, siis 2002.-2003.aastal 30%, 2004.-2005.aastal 24% ja eelmisel aastal 20%. Siseturismiteenuseid müüsid reisifirmad 2006.aastal 177,5 miljoni krooni eest, nende müük vähenes 2005.aastaga võrreldes 2,7%. Reisifirmade teenuseid kasutas eelmisel aastal Eestis reisimiseks 129 185 siseturisti, võrreldes 2005.aastaga vähenes nende arv viiendiku võrra.

EESTI JA MAAILMA TURISM 2006

Tabel 3. Eesti majutusettevõtetes majutatud turistid ja nende ööbimised elukohariikide lõikes, 2003-2006 (k.a. sanatooriumid ja spaad).

	MAJUTATUD				muutus			muutus		
	2003	2004	2005	2006	2004/03	2005/04	2006/05	2004/03	2005/04	2006/05
Kokku	1 561 501	1 922 126	2 072 586	2 259 087	23%	8%	9%	360 625	150 460	186 501
Eesti	448 755	547 712	619 168	831 504	22%	13%	34%	98 957	71 456	212 336
välituristid	1 112 746	1 374 414	1 453 418	1 427 583	24%	6%	-1,8%	261 668	79 004	-25 835
Soome	706 473	843 871	799 139	749 132	19%	-5%	-6%	137 398	-44 732	-50 007
Rootsi	66 751	89 042	108 234	105 939	33%	22%	-2%	22 291	19 192	-2 295
Saksamaa	68 151	85 643	109 346	90 073	26%	28%	-18%	17 492	23 703	-19 273
Venemaa	37 320	42 348	53 427	67 201	13%	26%	26%	5 028	11 079	13 774
Suurbritannia	30 151	38 903	62 926	61 393	29%	62%	-2%	8 752	24 023	-1 533
Norra	29 842	35 798	41 273	48 863	20%	15%	18%	5 956	5 475	7 590
Läti	29 230	40 956	51 558	65 559	40%	26%	27%	11 726	10 602	14 001
Itaalia	13 127	25 642	26 712	26 753	95%	4%	0%	12 515	1 070	41
Leedu	14 320	20 555	24 703	29 889	44%	20%	21%	6 235	4 148	5 186
USA	12 761	19 411	19 506	19 856	52%	0%	2%	6 650	95	350
Prantsusmaa	8 326	15 086	16 921	16 510	81%	12%	-2%	6 760	1 835	-411
Taani	14 894	13 915	15 407	16 206	-7%	11%	5%	-979	1 492	799
Poola	13 018	11 301	14 194	14 240	-13%	26%	0%	-1 717	2 893	46
Hispaania	7 921	12 177	15 533	15 148	54%	28%	-2%	4 256	3 356	-385
Holland	7 826	10 490	12 714	13 688	34%	21%	8%	2 664	2 224	974
Jaapan	6 901	7 362	8 066	8 093	7%	10%	0%	461	704	27

	ÖÖBIMISED (veedetud ööd)				muutuse %			muutus		
	2003	2004	2005	2006	2004/03	2005/04	2006/05	2004/03	2005/04	2006/05
Kokku	3 084 433	3 757 715	4 111 577	4 543 330	22%	9%	11%	673 282	353 862	431 753
Eesti	816 560	1 010 909	1 129 118	1 522 963	24%	12%	35%	194 349	118 209	393 845
välituristid	2 267 873	2 746 806	2 982 459	3 020 367	21%	9%	1,3%	478 933	235 653	37 908
Soome	1 411 623	1 664 799	1 581 685	1 501 481	18%	-5%	-5%	253 176	-83 114	-80 204
Rootsi	134 189	184 871	235 202	236 998	38%	27%	1%	50 682	50 331	1 796
Saksamaa	122 189	163 842	215 892	185 550	34%	32%	-14%	41 653	52 050	-30 342
Venemaa	81 321	101 546	138 508	176 862	25%	36%	28%	20 225	36 962	38 354
Suurbritannia	73 060	94 843	159 141	155 667	30%	68%	-2%	21 783	64 298	-3 474
Norra	61 381	81 288	105 432	134 741	32%	30%	28%	19 907	24 144	29 309
Läti	42 682	59 532	74 880	101 300	39%	26%	35%	16 850	15 348	26 420
Itaalia	28 200	52 507	59 553	61 348	86%	13%	3%	24 307	7 046	1 795
Leedu	22 977	32 068	40 925	52 202	40%	28%	28%	9 091	8 857	11 277
USA	30 254	44 492	44 349	49 460	47%	0%	12%	14 238	-143	5 111
Prantsusmaa	15 350	28 962	33 990	35 817	89%	17%	5%	13 612	5 028	1 827
Taani	26 008	28 510	32 445	34 358	10%	14%	6%	2 502	3 935	1 913
Poola	77 320	22 681	26 459	31 802	-71%	17%	20%	-54 639	3 778	5 343
Hispaania	13 631	21 878	28 634	29 362	61%	31%	3%	8 247	6 756	728
Holland	16 094	21 698	26 095	29 145	35%	20%	12%	5 604	4 397	3 050
Jaapan	12 648	14 174	15 350	15 516	12%	8%	1%	1 526	1 176	166

Allikas: Statistikaamet, majutusettevõtete aastaaruanded.

EESTI JA MAAILMA TURISM 2006

Tabel 4. Turistid ja nende ööbimised Eesti sanatooriumides ja spaades ning muudes majutusettevõtetes, 2004-2006. Allikas: Statistikaamet, majutusettevõtete kuuaruanded.

MAJUTATUD

	Spaad ja sanatooriumid			muutus		Muud majutusettevõtted			muutus	
	2004	2005	2006	2005/04	2006/05	2004	2005	2006	2005/04	2006/05
Kokku	298 591	325 167	377 186	26 576	52 019	1 623 535	1 747 419	1 882 277	123 884	134 858
Siseturistid	98 297	128 186	157 701	29 889	29 515	449 415	490 982	674 233	41 567	183 251
Välituristid	200 294	196 981	219 485	-3 313	22 504	1 174 120	1 256 437	1 208 044	82 317	-48 393
Soome	159 696	145 750	151 026	-13 946	5 276	684 175	653 389	598 204	-30 786	-55 185
Rootsi	14 513	21 812	23 987	7 299	2 175	74 529	86 422	81 931	11 893	-4 491
Venemaa	4830	6 309	10 422	1 479	4 113	37 518	47 118	56 659	9 600	9 541
Norra	2672	5 633	10 148	2 961	4 515	33 126	35 640	38 731	2 514	3 091
Läti	2589	3 964	6 766	1 375	2 802	38 367	47 594	58 801	9 227	11 207
Saksamaa	6122	4 545	4 207	-1 577	-338	79 521	104 801	85 855	25 280	-18 946
muud riigid	9872	8 968	12 929	-904	3 961	226 884	281 473	287 863	54 589	6 390

ÖÖBIMISED

	Spaad ja sanatooriumid			muutus		Muud majutusettevõtted			muutus	
	2004	2005	2006	2005/04	2006/05	2004	2005	2006	2005/04	2006/05
Kokku	1 125 189	1 139 678	1 245 377	14 489	105 699	2 632 526	2 971 899	3 297 959	339 373	326 060
Siseturistid	254 681	303 257	375 248	48 576	71 991	756 228	825 861	1 148 007	69 633	322 146
Välituristid	870 508	836 421	870 129	-34 087	33 708	1 876 298	2 146 038	2 149 952	269 740	3 914
Soome	730 612	661 030	643 555	-69 582	-17 475	934 187	920 655	858 087	-13 532	-62 568
Rootsi	64 057	86 795	93 187	22 738	6 392	120 814	148 407	143 736	27 593	-4 671
Saksamaa	13 245	11 671	10 613	-1 574	-1 058	150 597	204 221	174 913	53 624	-29 308
Venemaa	19 625	25 818	40 534	6 193	14 716	81 921	112 690	136 019	30 769	23 329
Läti	4 407	6 677	11 900	2 270	5 223	55 125	68 203	89 439	13 078	21 236
Norra	10 939	24 339	40 733	13 400	16 394	70 349	81 093	94 064	10 744	12 971
muud riigid	27 623	20 091	29 607	-7 532	9 516	463 305	610 769	653 694	147 464	42 925

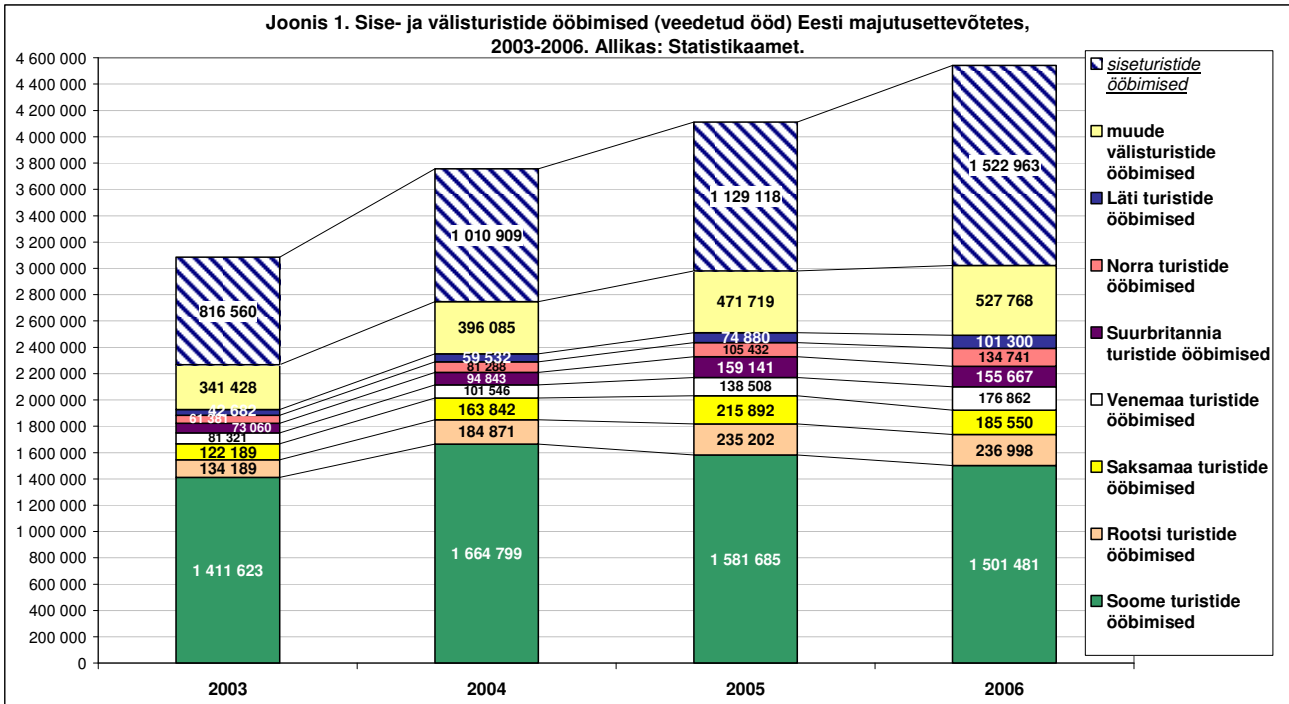
Tabel 5. Eesti turismiteenuste eksport (tulu väliskülastajatelt), 2002-2006 (milj. kr.)

	2002	2003	2004	2005	2006	muutus 2006/05	
Reisiteenuste eksport (väliskülastajate kulutused Eestis)	9149	9269	11 220	12 256	12 695	439	3,6%
Reisijateveo eksport (väliskülastajate maksed Eesti transpordifirmadele)	2980	2921	2828	3256	4181	925	28,4%
sh. meretransport	2151	2100	1577	1771,9	2283	512	28,9%
sh. lennustransport	753	746	1167	1387,7	1778	391	28,1%
Turismiteenuste eksport kokku	12 128	12 190	14 048	15 512	16 876	1 364	8,8%
Teenuste eksport kokku	28 164	30 674	35 666	40 201	43 392	3 191	7,9%
Kaupade ja teenuste eksport kokku	86 113	94 118	110 866	138 172	163 558	25 386	18,4%
Turismiteenuste ekspordi % teenuste ekspordist	43,1%	39,7%	39,4%	38,6%	38,9%		
Turismiteenuste ekspordi % kaupade ja teenuste ekspordist	14,1%	13,0%	12,7%	11,2%	10,3%		

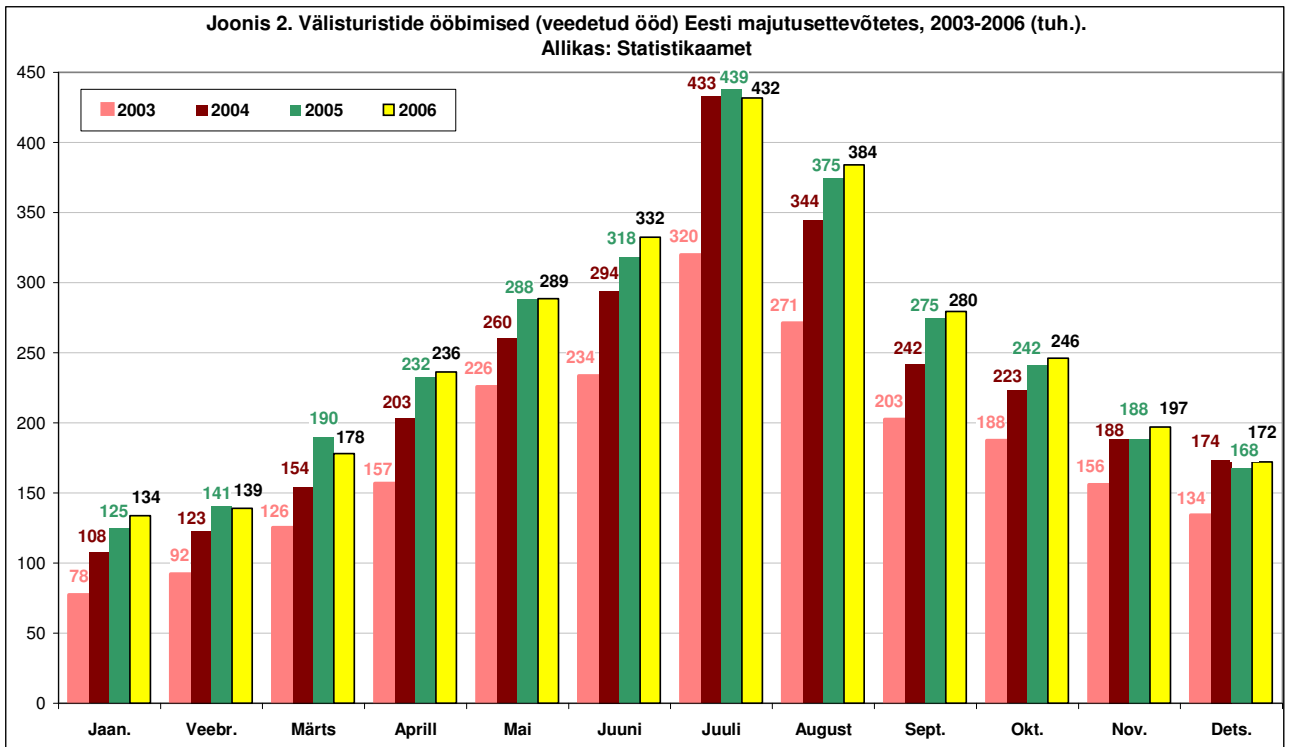
Allikas: Eesti Pank, maksebilanss

EESTI JA MAAILMA TURISM 2006

Joonis 1. Sise- ja välis turistide ööbimised (veedetud ööd) Eesti majutusettevõtetes, 2003-2006. Allikas: Statistikaamet.

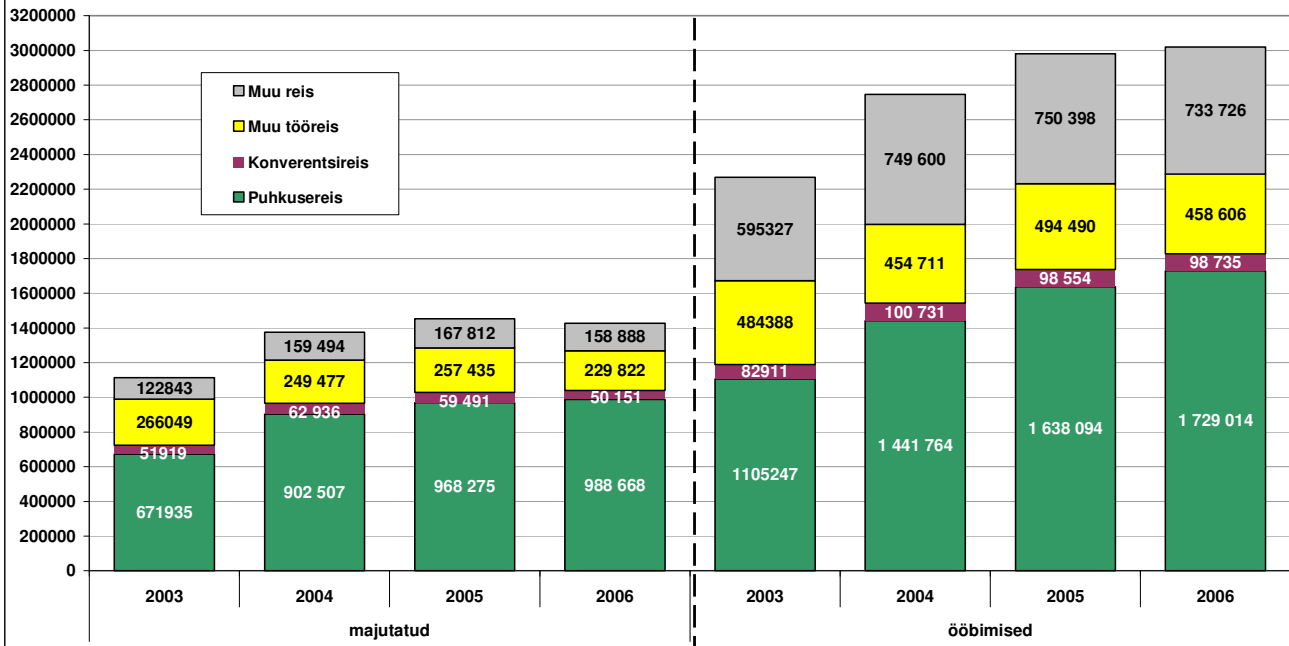

Joonis 2. Välis turistide ööbimised (veedetud ööd) Eesti majutusettevõtetes, 2003-2006 (tuh.). Allikas: Statistikaamet

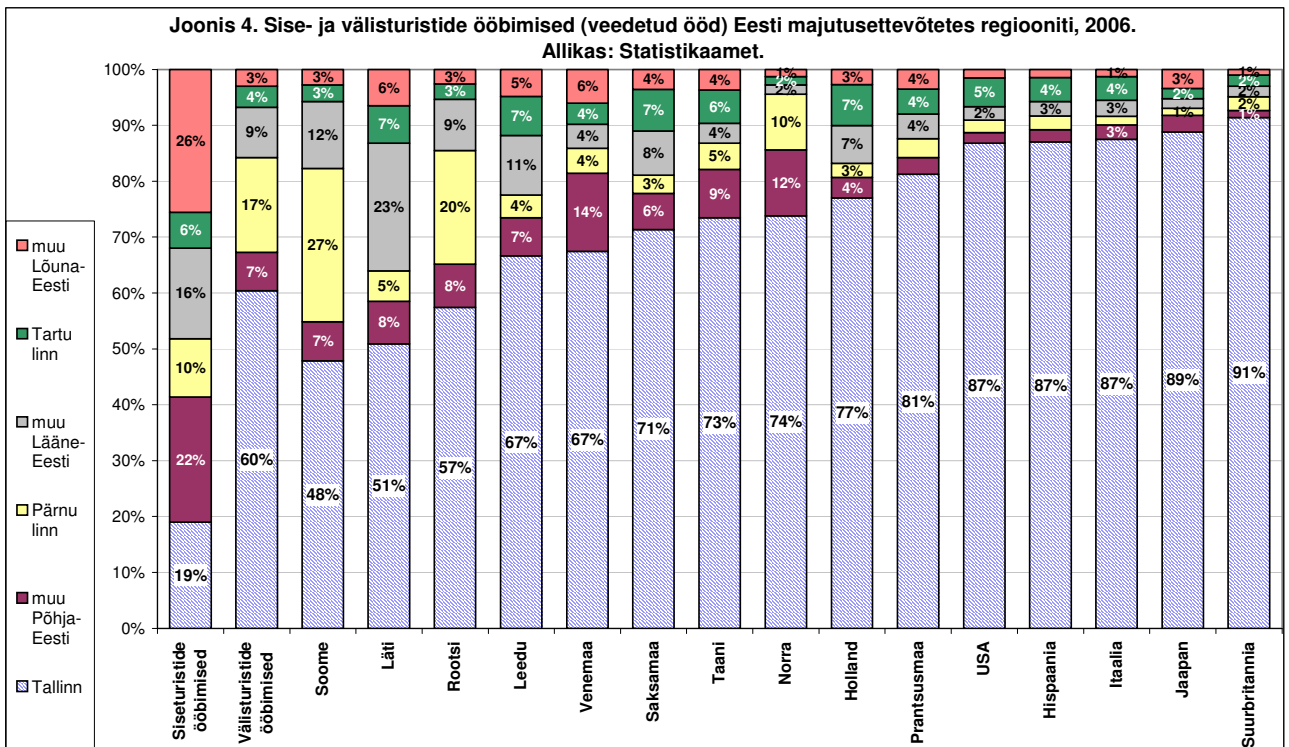

EESTI JA MAAILMA TURISM 2006

Joonis 3. Majutatud välituristid ja nende ööbimised Eesti majutusettevõtetes reisi eesmärgi järgi, 2003-2006.
Allikas: Statistikaamet.

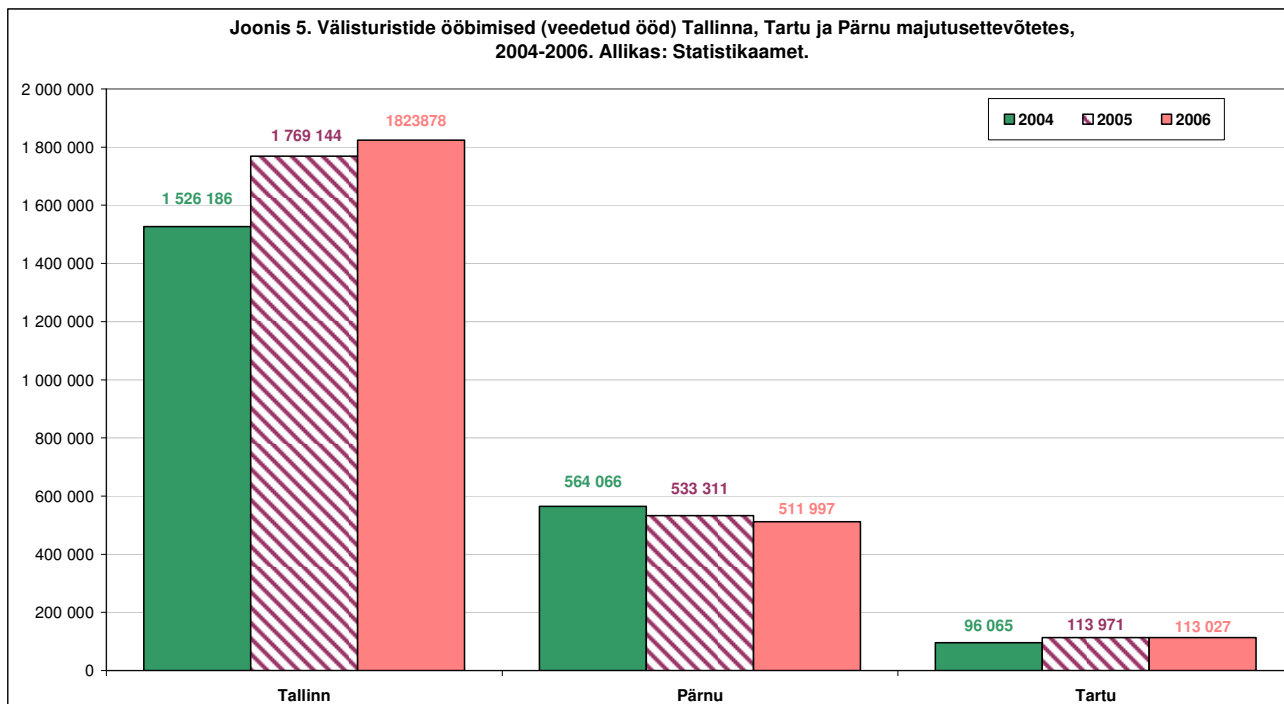

Joonis 4. Sise- ja välituristide ööbimised (veedetud ööd) Eesti majutusettevõtetes regiooniti, 2006.
Allikas: Statistikaamet.

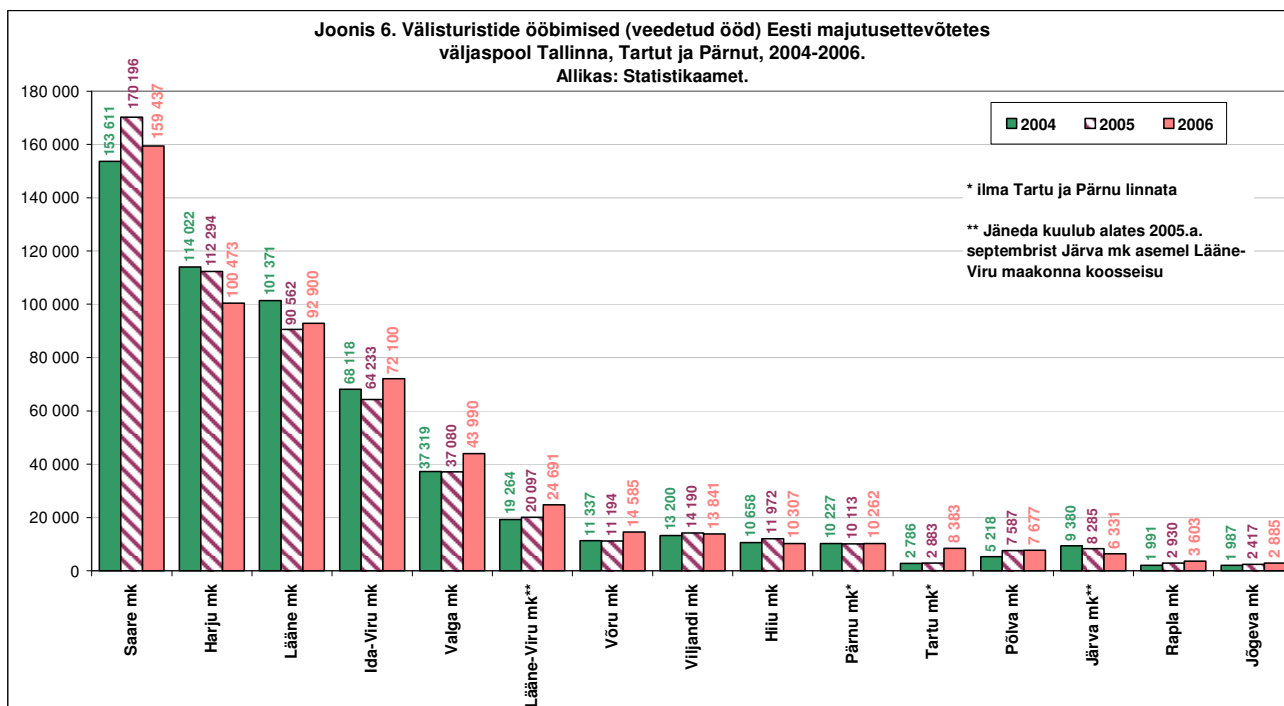

EESTI JA MAAILMA TURISM 2006

Joonis 5. Välisturistide ööbimised (veedetud ööd) Tallinna, Tartu ja Pärnu majutusettevõtetes, 2004-2006. Allikas: Statistikaamet.

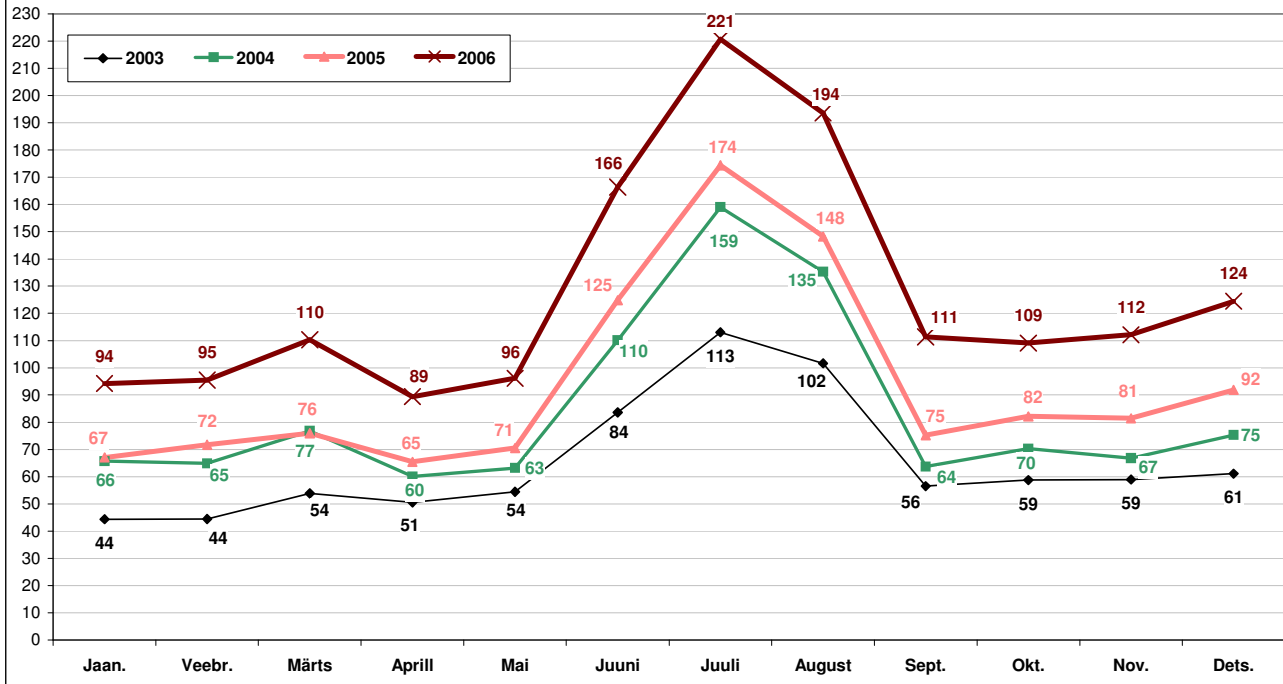

Joonis 6. Välisturistide ööbimised (veedetud ööd) Eesti majutusettevõtetes väljaspool Tallinna, Tartu ja Pärnut, 2004-2006. Allikas: Statistikaamet.

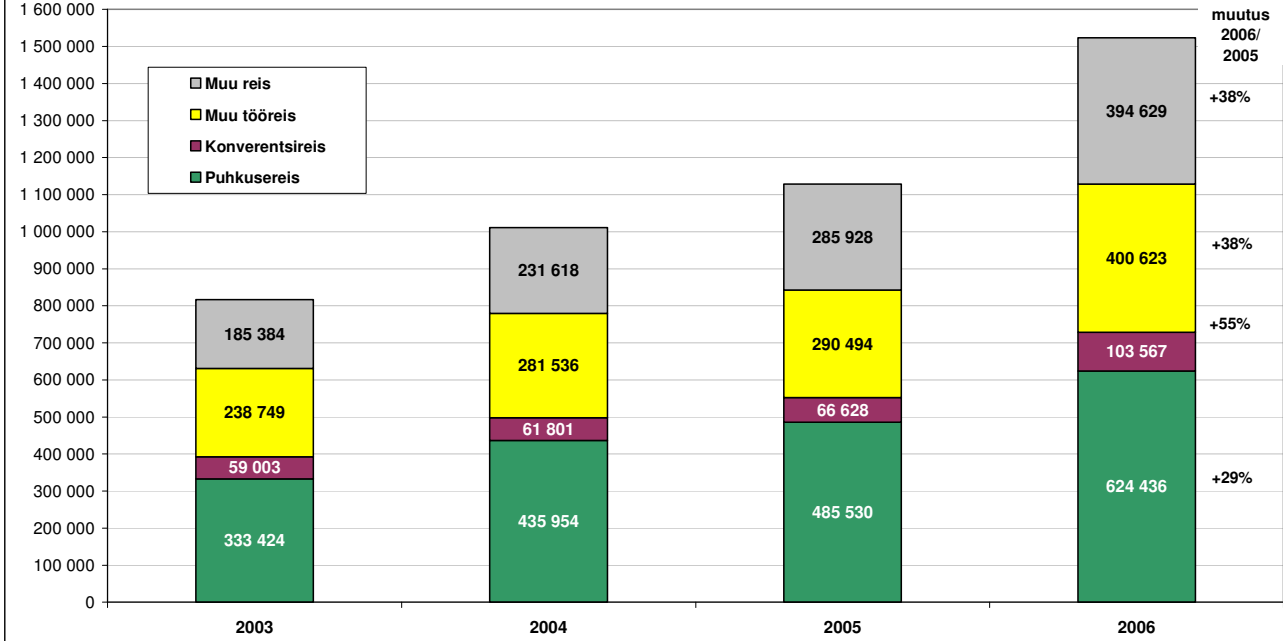

EESTI JA MAAILMA TURISM 2006

Joonis 7. Siseturistide ööbimised (veedetud ööd) Eesti majutusettevõtetes, 2003-2006 (tuh.).
Allikas: Statistikaamet

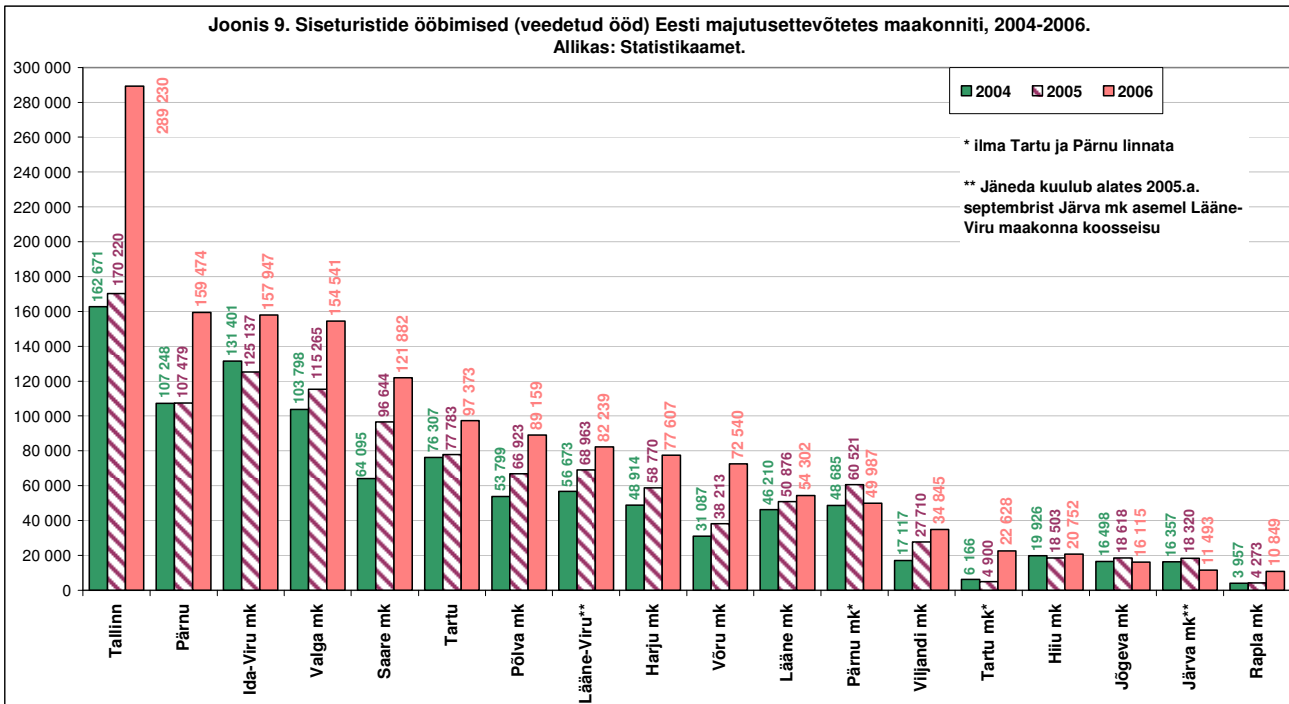

Joonis 8. Siseturistide ööbimised (veedetud ööd) Eesti majutusettevõtetes reisi eesmärgi järgi, 2003-2006.
Allikas: Statistikaamet.

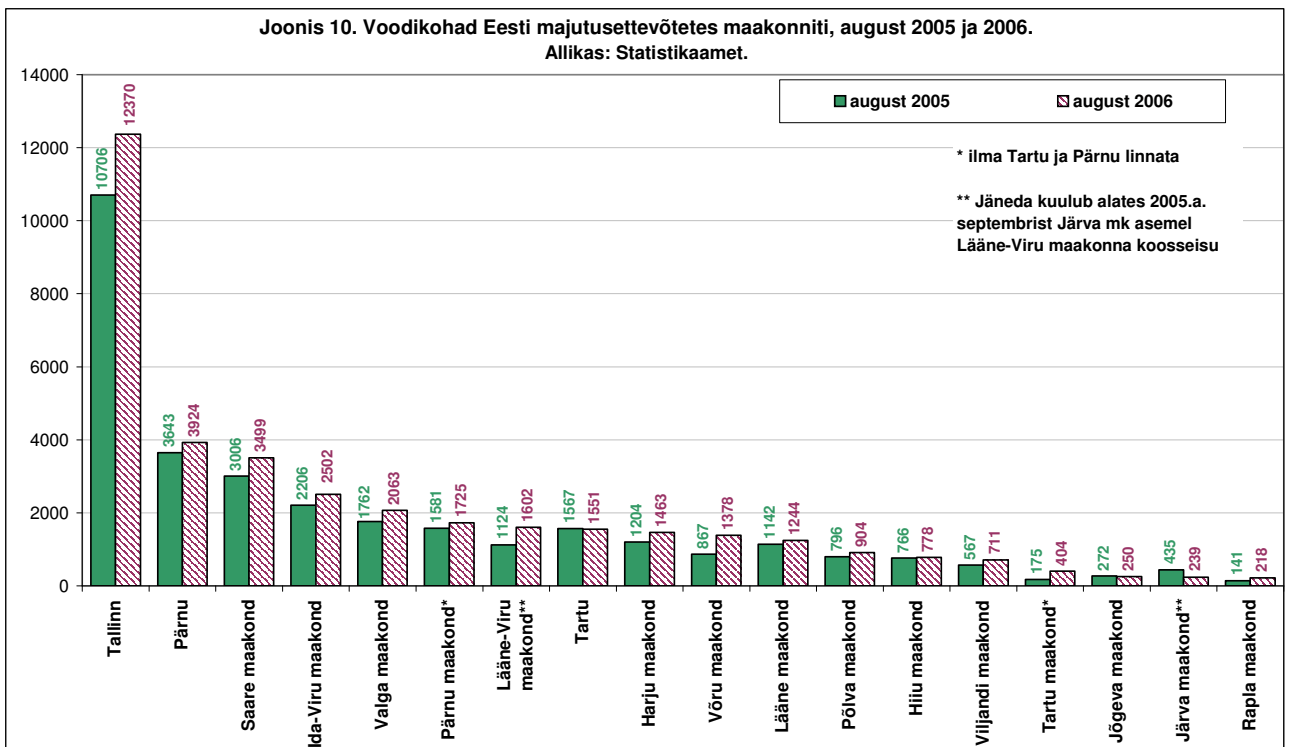

EESTI JA MAAILMA TURISM 2006

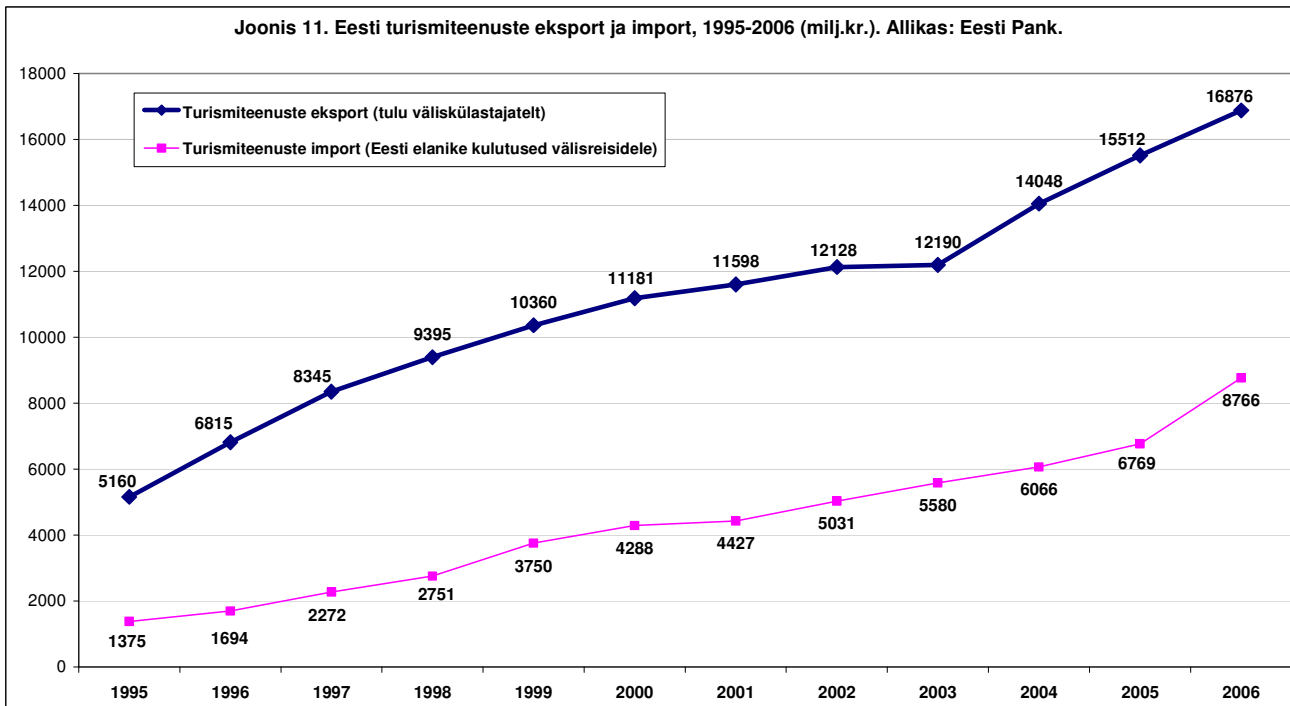
Joonis 9. Siseturistide ööbimised (veedetud ööd) Eesti majutusettevõtetes maakonniti, 2004-2006.
Allikas: Statistikaamet.

Joonis 10. Voodikohad Eesti majutusettevõtetes maakonniti, august 2005 ja 2006.
Allikas: Statistikaamet.

EESTI JA MAAILMA TURISM 2006

Koostanud:
Piret Kallas
turismiuuringute koordinaator
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse Turismiarenduskeskus